

DOM

Afsagt den 12. februar 2007 i sag nr. BS 41-236/2006:

Part 1
Adresse 1

6000 Kolding

og

Part 2 A/S
Adresse 2

6100 Haderslev

mod

Haderslev Kommune

Teknik & Miljø

Gåskærgade 26-28

6100 Haderslev

Under denne sag har sagsøgerne, **Part 1** og **Part 2 A/S**, nedlagt følgende påstande over for sagsøgte, Haderslev Kommune:

1. sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgtes afgørelse af 20. juni 2005 om opretholdelse af tilladelse til opsætning af reklametavler på ejendommen **Adresse 2**, 6100 Haderslev, er ulovlig og ugyldig.
2. sagsøgte tilpligtes at foranledige reklametavlerne fjernet.

Haderslev Kommune har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagen er anlagt den 18. maj 2006.

Sagsfremstilling:

Den 18. februar 2002 fremsendte Afdelingen for Teknik og Miljø i Haderslev Kommune følgende indstilling til Udvalget for Teknik og Miljø:

"Skiltning

UCH har i samarbejde med Teknik & Miljø udarbejdet vedlagte forslag til

- fornyelse af byskilte ved indfaldsvejene
- informationstavler ved indfaldsvejene

- * bykorttavler
- * billboards

Forslaget har været forelagt politiet, som kunne tiltræde dette under forudsætning af, at det enkelte skilts placering blev aftalt på stedet. Projektet har været forelagt amtet, som skal godkende skiltens placering på amtsvejene.

Anlægsudgifterne finansieres dels af markedsføringsrammen og dels som beskrevet nedenfor.

Som en del af finansieringen af såvel anlægs- som driftsudgifterne er der mellem Haderslev Kommune og Clear Channel Danmark A/S (CCD) udarbejdet forslag til "kontrakt" om reklamefinansieret byudstyr. Kontrakten indebærer, at CCD betaler 200.000 kr. som et engangsbeløb samt forestår den daglige drift og vedligeholdelse af billboards og bykorttavler eksklusive strømudgifter og udgifter til renholdelse af informationstavlerne; amtet forestår drift og vedligeholdelse af byskiltene.

Den del af driftsudgifterne, der ikke afholdes af CCD (strømudgifter), udgør ca. 27.000 kr. pr. år (10 bykorttavler à 1.500 kr./år = 15.000 kr./år; 6 informationstavler à 2.000 kr./år = 12.000 kr./år). Det foreslås, at driftsudgifterne i 2002, som udgør 18.000 kr. (8 måneder) finansieres af erhvervsfremmemidler, og at udgifterne fra og med 2003 indarbejdes i driftsbudgetterne med 27.000 kr./år.

Det indstilles,

- at UCH's forslag om opstilling af byporte, informationstavler, bykorttavler og billboards godkendes,
- at forslag til kontrakt mellem Haderslev Kommune og Clear Channel Danmark A/S om reklamefinansieret byudstyr godkendes, og
- at sagen fremsendes til Kultur & Udvikling med anbefaling af,
 - at driftsudgifterne til skiltningen for 2002 på 18.000 kr. (8 måneder) finansieres af erhvervsfremmemidler,
- at sagen fremsendes til Økonomiudvalget med anbefaling af,
 - at den årlige driftsudgift på 27.000 kr. fra og med 2003 indarbejdes i budgettet.

..."

Det projektforslag, der var vedlagt indstillingen, er underskrevet af udviklingschef **Person 1** UdviklingsCenter Haderslev. Projektforslaget er bl.a. sålydende:

"Der har igennem en længere årrække været et behov for en bedre skiltning i Haderslev. Hvad enten skiltningen har refereret til P-pladser, hoteller, information om erhvervsområderne eller blot plakatsøjler, har ønsket været lige udbredt blandt erhvervsforeningerne.

Erhvervsforeningerne har hver især haft deres ønsker til skiltningen og prioriteringen deraf. Med udgangspunkt i disse ønsker har UdviklingsCenter Haderslev (som erhvervsforeningernes kommunikations og informationsrådgiver) i et tæt samarbejde med Haderslev Kommune udarbejdet et oplæg og en plan der prioriterer en særlig skiltning. Skiltningen har dels til formål at informere om de mange aktiviteter,

der sker i løbet af året, men også at informere omkring praktiske forhold, såsom P-pladser, toiletter, Dankort automater, Taxa holdepladser, lokale turistattraktioner, kulturtilbud etc. og endelig at informere om de mange daglige aktiviteter i mere detaljeret form (give områdets foreninger, græsrodde etc. muligheden for at hæn-ge plakater op). Sidstnævnte skiltning refererer til plakatsøjler. Plakatsøjlerne er ikke en del af denne løsning, men er næste skridt i vores planer for en bedre skiltning.

Skiltene følger en given design linie.

...

De nedennævnte skilte bliver udarbejdet i et samarbejde med de to skiltefirmaer; Clear Channel og Kortgruppen.

VIGTIGT: Dette projekt er sammensat således, at vi giver byens borgere og gæster en stærk og unik information der afspejler vores høje og kvalitativt stærke aktivitetsniveau. Vi får vedligeholdt og rengjort skiltene af Clear Channel. Haderslev kommune skal kun betale EL omkostningerne (driften). Anlægsudgifterne bliver betalt af Clear Channel og Erhvervsfremmepuljen - en engangsbetaling. Vi får et særligt design der matcher Haderslev bys historiske karakteristika, også til brug for fremtidige skilte. MEN det kræver at hele projektet ser ud som nedenfor beskrevet: At der opstilles 6 elektroniske skilte ved indfaldsvejene, 10 informationstavler på P-pladserne og 4 billboards ved industriområderne. Dertil kommer, at vi kan få 12 byskilte placeret ved de seks indfaldsveje. At Kortgruppen og Clear Channel leverer skiltene og at store dele af dem er med reklamer.

Skiltning ved indfaldsvejene.

Der har længe været et ønske om at give bedre information - gøre modtagelsen i byen mere spændende og mere korrekt afspejle den store aktivitetsmængde som Haderslev kan byde på - ved Haderslev bys indfaldsveje.

Ved de seks indfaldsveje: Ribe Landevej, Aabenraavej, Christiansfeldvej, Moltrup Landevej, Aarosund Landevej og Fjeldstrupvej, skal der placeres informationstavler (byporte) (placeringen sker i overensstemmelse mellem Haderslev kommune og Sønderjyllands Amt).

...

Skiltning i byen (P-pladser)

På byens større P-pladser er det tanken at opsætte ti informationstavler og bænke. Tavlerne vil på den ene side have et bykort og på den anden en reklameplakat. På kortene skal der min. angives offentlige toiletter, andre P-pladser, Taxa holdepladser, Dan-/kreditkort automater, busstation. Andre forhold som lægevagt, politi, turistbureau, museer og andre turistattraktioner etc. kan også indgå i skiltningen. Skiltene bliver reklamefinansieret ...

Clear Channel rengør, vedligeholder og udskifter plakater på disse informationskilte på P-pladserne. Kortene på den anden side af reklameplakaterne skal vi selv lave, men Clear Channel vil gerne forestå udskiftningen....

...

Bilboards

En del af den samlede løsning (reklamefinansiering) er placeringen af fire Billboards. Disse er i et Springborg Design og måler 2,36 - 3,33 meter ... Underkanten af tavlerne er 70 cm over jorden og de bliver bl.a. placeret ved foden af en skrænt.

Placeringen af de fire Billboards er markeret på kortet ... to skilte på hjørnet af **Vej 1** og Moltrup Landevej, et på hjørnet af Norgesvej og Moltrup Landevej og en i T-krydset, hvor Christiansfeldvej rammer Christian X's vej.

Byskilte.

Ved de seks indfaldsveje hvor de elektroniske informationstavler placeres, vil også

byskiltene skulle udskiftes ... Skiltene er designet efter de samme tanker, der er beskrevet i bilag ... Der skal opstilles tolv byskilte - et i hver side af vejen. Opstillingen af byskiltene skal ske i samråd med amtet, da det er Sønderjyllands amt der har ansvaret for byskiltene."

Udvalget for Teknik og Miljø godkendte indstillingen på et møde den 25. februar 2002. Sagen blev derpå forelagt for Økonomiudvalget. Efter Økonomiudvalgets indstilling blev der truffet beslutning i Byrådet den 25. april 2002.

Den 21. juni 2002 underskrev Haderslev Kommune kontrakt om reklamefinansieret byudstyr med Clear Channel Danmark A/S. Af kontrakten fremgår bl.a. følgende vilkår:

"1. Aftalens indhold og omfang

1.1. CCD fremstiller, leverer og vedligeholder for kommunen følgende byudstyr:

- 10 stk. oplyste byinformationsanlæg. I byinformationsanlægene monteres en dobbeltsidet oplyst vitrine med kommercielle plakater på den ene side, som CCD disponerer over.
- 4 stk. oplyste Billboards med kommercielle plakater.

1.2. Placeringen af de enkelte enheder fremgår af bilag ...

1.3. De nævnte plakater har alle det internationalt benyttede format 175,0 x 118,5 cm. for byinformationsanlægene og 236,0 x 333,0 cm. for Billboard.

2. Placering.

2.1. Placeringen af byudstyret aftales mellem CCD og kommunen, som ovenfor angivet under pkt. 1.2. Kommunen sørger for indhentning af eventuelle nødvendige tilladelser til opstillingen af udstyret på det aftalte sted og indestår for placeringens lovlighed. Indhentning af enhver offentlig tilladelse sker for kommunens regning og er CCD uvedkommende.

2.2. Kommunen er forpligtet til at stille areal vederlagsfrit til rådighed for opstillingen af byudstyret.

2.3. Såfremt byudstyret opstilles på arealer, der tilhører tredjemand, er kommunen forpligtet til at holde CCD skadesløs for ethvert krav fra tredjemand i den anledning.

...

7. Reklameretten

7.1. Reklamepladsen på byudstyret disponerer CCD frit over i aftaleperioden. CCD har i aftaleperioden eneret til reklamering på det i aftalen omhandlede reklamefinansierede byudstyr opsat i kommunen, og på tilsvarende byudstyr, som efterfølgende erhverves af kommunen.

...

9. Ejendomsret

9.1. Ejendomsretten til det opstillede byudstyr forbliver CCD's i aftaleperioden.

Hvis det skønnes nødvendigt for CCD's overholdelse af sin vedligeholdelsesforpligtelse, kan CCD således frit udskifte elementer af byudstyret. Efter forhandling med kommunen kan CCD ligeledes - under tilsvarende omstændigheder - udskifte et helt udstyr. Byudstyret må dog ikke med baggrund i denne bestemmelse uden kommunens samtykke væsentligt ændre udseende eller funktion.

- 9.2. Ved aftalens udløb kan kommunen forlange, at ejendomsretten til det opstillede byinventar overgår til kommunen, for 10% ved en 15 årig løbetid og 40% ved en 10 årig løbetid, af den dokumenterede anskaffelsespris.

I forbindelse med ejendomsrettens eventuelle overdragelse kan kommunen indgå ny aftale om vilkårene for CCD's fortsatte brug af reklamepladserne.

...

11. Øvrige bestemmelser

...

Da det af CCD opstillede byudstyr indgår som offentlige servicefunktioner, gælder for sådanne forhandlinger, at nye afgifter, skatter, lejeomkostninger eller lignende, der pålægges byinventaret, det til byinventaret anvendte areal eller reklameringsen på byinventaret, ikke urimeligt påvirker lønsomheden i projektet.

..."

Den 10. juni 2005 klagede advokat Jan Malenda, Vojens, på vegne af Part 2 A/S til Haderslev Kommune over opstillingen af de 3 billboards på Vej 1. Den 20. juni 2005 traf Afdelingen for Teknik og Miljø i Haderslev Kommune følgende afgørelse:

"...

På baggrund af fornyet besigtigelse (se vedhæftede billede, billedet er taget fra Molturup Landevej) og vurdering meddeles der hermed afslag på Deres klients ønske om at revurderer placering af reklametavler (Billboards) på Vej 1.

Det har været et ønske fra UCH at der blev etableret bedre skiltning i Haderslev by. Derfor blev der udarbejdet et projekt/løsningsforslag til bedre skiltning (se vedhæftede Projekt Skiltning). En del af den samlede løsning (reklamefinansiering) er placering af fire Billboards, 3 stk. på Vej 1 og et stk. på Christian X's Vej. (se vedhæftede kort)

Der er indgået en politisk godkendt aftale mellem Haderslev Kommune og reklamefirmaet Clear Channel Danmark A/S om reklamefinansieret byudstyr (se kontrakten)

Svaret på Deres spørgsmål og begrundelse for vores afslag er:

Ad 1) at der har været et ønske om bedre skiltning i Haderslev.

Ad 2) at afslaget gives i henhold til lov om offentlige veje § 102, stk. 1, nr. 1, oversigtsforholdene er i orden, skiltningen er ikke til gene for trafikken, det er et industriområde.

...

Kommunens afgørelse kan ifølge bekendtgørelse af lov om offentlige veje § 4 påklages til Trafikministeren, for så vidt angår afgørelsens lovgrundlag. Trafikministeren kan således kun tage stilling til, om afgørelsen er lovlig, men ikke til kommunens skøn inden for lovens rammer. Klagefristen er 4 uger fra modtagelsen af dette brev. "

Den 18. juli 2005 klagede advokat Jan Malenda på vegne **Part 2 A/S** til Vejdirektoratet over Haderslev Kommunes afgørelse. Vejdirektoratet traf den 17. november 2005 følgende afgørelse:

"...

For at Vejdirektoratet kan tage stilling til klagen over denne afgørelse, er det en forudsætning, at Deres klient er klageberettiget. Deres klient er klageberettiget, hvis pågældende har en væsentlig, individuel og direkte interesse i sagens afgørelse - her den tilladelse, der er meddelt CCD, jf. vejlovens §§ 102, stk. 1 og 105.

Interessen er væsentlig, hvis den angår Deres klient med en vis intensitet og styrke. At interessen skal være direkte betyder, at der normalt skal være et vist direkte forhold mellem klager og afgørelsen. En afledt interesse er således ikke tilstrækkelig.

Skiltene, som tilladelsen vedrører, er opstillet i græsrabatten på et offentligt vejareal. IBB ligger på toppen af en bakke/skråning, hvilket betyder, at skiltene ikke skygger eller hindrer udsynet fra bolighuset. Der er altså alene tale om, at skiltene i mindre omfang kan begrænse trafikanternes udsigt til bolighuset.

Det er på denne baggrund Vejdirektoratets vurdering, at Deres klient ikke har den fornødne direkte og væsentlige interesse i sagens afgørelse til at kunne anses som klageberettiget over afgørelsen i henhold til vejloven. Vejdirektoratet kan derfor ikke realitetsbehandle klage.

..."

Den 7. april 2006 skrev **Person 2** Clear Channel Danmark A/S, således til vej- og parkchef **Vidne 1**, Haderslev Kommune:

"...

Vi forstår at der fra en nabo ejendom er et ønske om at omplacere vore 3 boards, som har været opstillet på **Vej 1** i en årrække.

Vi har gennemgået de mulige placeringsforslag for billboards, som vi i sin tid har gennemgået i fællesskab med Haderslev kommune. De alternative placeringer som har været i "spil" har alle en lavere reklameværdi for Clear Channel, hvorfor vi desværre ikke ser mulighed for at tilslutte os ønsket om en omplacering af vore pladser på **Vej 1**.

De nævnte billboards er som bekendt opstillet og godkendt af Haderslev kommune for opstillingen og er medvirkende til at finansiere driften af vort øvrige byudstyrskoncept i kommunen.

Flytning af de nævnte boards til nye placeringer med en forringet reklameværdi vil således påvirke rentabiliteten af vor investering i byudstyret negativt, idet vore annoncører forventer placeringer med en ensartet høj eksponeringskvalitet. Dersom annoncererne oplever at eksponeringskvaliteten ikke er optimal, vil de fravælge vore reklamepladser.

Jeg skal beklage meget, at vi ikke kan være behjælpelige med et løsningsforslag i denne sag."

Den 26. april 2006 anmodede advokat Kim Trenskow på vegne **Part 2 A/S** Vejdirektoratet om at genoptage sagen. Vejdirektoratet traf den 15. maj 2006 følgende afgørelse:

"...

Vejdirektoratet mener ikke, at der er kommet nye oplysninger frem i sagen, der kan begrunde, at din klient er klageberettiget. Derfor mener vi ikke, at der er grund til at genoptage sagen. Vi skal derfor henholde os til den begrundelse, der fremgår af afgørelsen af 17. november 2005.

For god ordens skyld skal vi præcisere, at vi har vurderet, at din klients facadeejerrättigheder ikke er krænkede. Vi har i afgørelsen netop lagt vægt på, at skiltene kun "i mindre omfang kan begrænse trafikanternes udsigt til bolighuset".

Det er i den forbindelse vores vurdering, at det ikke er afgørende, om trafikanterne kan se bolighuset fra **Vej 1**. **Vej 1** er en lokalvej i et industri kvarter, hvor der ikke er "strøgetrafik". "Strøgetrafikanternes" opmærksomhed skal altså fanges, når de kører på Moltrupvej. Derfor er det vigtigt, at trafikanterne kan se bolighuset fra Moltrupvej. Kommunens fotodokumentation viser, at der er fint udsyn til bolighuset for trafikanterne på Moltrupvej og det meste af **Vej 1**. ... Billederne viser også, at reklameskiltene bortset fra et enkelt sted på **Vej 1** ikke stjæler billedet fra bolighuset."

Forklaringer:

Part 1 har forklaret, at han har ejet ejendommen **Adresse 2** siden 1992. Han lejer ejendommen ud til **Part 2 A/S**. Omkring 1998 eller 1999 købte han en trediedel af aktierne i **Part 2 A/S**, men han arbejdede til daglig i Vejle, hvor han solgte entreprenørmaskiner. **P3** ejede de resterende to trediedele af aktierne. Han er ikke medlem af UdviklingsCenter Haderslev, og han kendte ikke noget til organisationen forud for denne sag. Så vidt han husker, blev han første gang gjort opmærksom på de 3 reklametavler i starten af 2004, hvor **P3** spurgte ham, om han havde noget at gøre med tavlerne. Han kørte derefter til Haderslev. Han var enig med **P3** i, at tavlerne var meget uheldigt placeret. Han ringede til Haderslev Kommune, hvor han talte med **Person 4**. Han vidste på det pågældende tidspunkt ikke, at tavlerne var opsat som et led i en større sammenhæng. Han fik ikke andet ud af samtalen med **Person 4**, end at det var, som det skulle være. Han gik så til en jurist, der sagde, at det, der var sket, ikke var lovligt. Han har betalt ekstra for grunden på grund af beliggenheden. Da han byggede huset, var der en direkte indsigt til ejendommen. Selv har han aldrig fået lov til at placere noget på sin grund, som er højere end 180 cm. Plakattavlerne er ikke så tydelige, når man kommer fra Moltrup Landevej, men når man drejer ind af **Vej 1**, skjuler reklametavlerne hele bolighuset. Han og **P3** synes, reklametavlerne er generende, og at der nærmest er tale om et overgreb på bolighuset, idet de skæmmer helhedsindtrykket af skråningen og ejendommen.

Person 3 (P3)

Vidne 1 har forklaret, at han er vej- og parkchef i Haderslev Kommune, hvilket han også var i 2002. **Person 5** var på det pågældende tidspunkt teknisk direktør i Afdelingen for Teknik og Miljø, der be-

står af 4 afdelinger, herunder Vej- og Park afdelingen. Person 6 var projektleder i vidnets afdeling. Afdelingen for Teknik og Miljø er kommunens bindeled til det politiske system. Sagen startede med, at der kom en henvendelse til kommunen fra UdviklingsCenter Haderslev, som havde nogle ønsker til forbedringer, fordi Haderslev er en by, der er svær at finde rundt i, ligesom det er svært at finde parkeringspladserne i byen. I begyndelsen var ideen at lave bykort til byens to store parkeringspladser, men projektet voksede sig større, som tiden gik. I begyndelsen af 2000 opstod ideen med at opstille 41 læskærme med bykort og reklamer, ligesom det ses i storbyer. Det var banebrydende, da ideen om de elektroniske informations-tavler på et tidspunkt kom til. Projektet var forankret i UdviklingsCenter Haderslev. Det kortbilag, der er fremlagt i sagen, viser kun skiltningen ved indfaldsvejene. Størstedelen af skiltningen findes i det "urbane miljø" ved f.eks. Gravene, Busstationen, Damparken og parkeringspladserne ved Hertug Hans og Super Best. Skiltningen ved Gravene er omkranset af beboelse og butikker, og det samme gælder f.eks. parkeringspladserne.

Projektforslaget fra UdviklingsCenter Haderslev er en korrekt beskrivelse af konceptet. Udvalget for Teknik og Miljø kunne have ladet være med at sende projektforslaget videre til det politiske system, hvis de ikke havde syntes, at det var en god ide. Selve beslutningen og at iværksætte projektet er blevet truffet af byrådet. Det var et politisk ønske, at projektet blev iværksat. Det blev hans opgave at finde de arealer, hvor skiltene kunne placeres. Arealerne blev udvalgt ud fra to kriterier. For det første skulle der være tale om kommunale vejarealer, og for det andet skulle placeringen være trafikmæssig forsvarlig. De fandt arealer til de store reklametavler i erhvervsområder, hvor de kunne indplaceres, så de både var synlige og til mindst mulig gene. Det, at man valgte at placere de store reklametavler i erhvervsområder, var med til at signalere, at der var tale om erhvervsområder i fremdrift. Der er i alt blevet opstillet 4 store reklametavler. De 3 er blevet opstillet ved ejendommen Adresse 2, fordi det var oplagt at placere dem der. Den sidste store reklametavle er blevet placeret på Chr. d. X's Vej. Oprindeligt blev der drøftet mange forskellige placeringer af de store plakattavler. En placering ved Aabenraa-krydset blev f.eks. forkastet ud fra en vurdering af den trafikmæssige forsvarlighed. Det er korrekt, at også en mulig placering på Norgesvej blev forkastet, men han kan ikke huske hvorfor. Det var i sidste ende vejmyndigheden, der bestemte, hvor skiltene blev placeret, men de fik en bemyndigelse fra vejmyndigheden. Nyplaceringer blev forelagt for politiet. Hele projektet var en helhed, som indebar, at de fik lavet en samlet kommunal løsning vedrørende service- og informationsskilte. Der var et ønske om forbedringer, de fik projektet beskrevet, de fik det vedtaget, og de fik det ført ud i livet.

Der sker undertiden flytning af skiltene, f.eks. ved omlægning af busruter, og de foretager ikke høring af nogen i den forbindelse. Hvis man antager, at kommunen i 2002 havde foretaget høring af Part 1 og Part 2 A/S og de pågældende havde gjort indsigelse, ville det ikke have gjort no-

gen forskel. Der var imidlertid ikke nogen, kommunen betragtede som parter, og som blev hørt i forbindelse med, at projektet blev iværksat. Der er ikke andre end sagsøgerne, der har klaget over skiltens placering. Kommunen har fået en enkelt henvendelse fra en borger, der fik en læskærm placeret ved sin baghave. Vedrørende e-mailen af den 7. april 2006 fra **Person 2** har vidnet forklaret, at den er afledt af, at de havde et formøde med advokat Kim Trenskow, som mandede ud i, at han skulle finde ud af, om reklametavlerne ved ejendommen **Adresse 2** kunne flyttes. Det kunne de imidlertid ikke, idet Clear Channel Danmark A/S var yderst tilfreds med den aktuelle placering. De nye vej- og servicetavler blev "afsløret" i 2002 ved en begivenhed, der var dækket af både lokale og landsdækkende medier. Der er ham bekendt ikke blevet lavet nogen beregning af, hvor store værdier Haderslev Kommune har fået af Clear Channel Danmark i form af udstyr.

Parternes synspunkter:

Part 1 og **Part 2 A/S** har gjort gældende, at Haderslev Kommunes afgørelse af 20. juni 2006 er ulovlig og ugyldig, idet kommunen har undladt at foretage partshøring af sagsøgerne forud for afgørelsen. Sagsøgerne har en individuel og væsentlig interesse i sagen og har derfor partsstatus efter forvaltningsloven. Den omstændighed at UdviklingsCenter Haderslev har været inddraget i beslutningen om opstillingen af reklametavlerne kan ikke træde i stedet for en partshøring, som er en individuel ret. Kommunen har endvidere foretaget magtfordrejning, idet opstillingen af de 3 reklame-tavler alene tjener et rent kommercielt formål derved, at kommunen ved at indgå aftalen med Clear Channel Danmark A/S har kunnet opnå finansiering af sine udgifter til skiltning andre steder i kommunen. På den måde har kommunen ved den indgåede aftale reelt overladt kompetencen til at udpege de steder, reklametavlerne er blevet placeret, til et privat selskab mod vederlag. Hertil kommer, at kommunen ikke har inddraget sagsøgernes særlige beskyttelse som facadeejere efter vejloven med den fornødne vægt. Sagsøgernes interesser er blevet tilsidesat, idet **Part 2 A/S** mulighed for at eksponere forretningen ud mod **Vej 1** og Moltrupvej er blevet væsentligt forringet ved opstillingen af reklametavlerne. Kommunen kan kun meddele tilladelse til en særlig brug af et vejareal, når brugen ikke generer en facadejers brugsberettigelse til vejen. Da Haderslev Kommune har undladt at inddrage hensynet til sagsøgernes interesser, lider kommunens afgørelse af en væsentlig retlig mangel, hvorfor afgørelsen er ulovlig og ugyldig. Det er kommunen, der har bevisbyrden for, at at afgørelsen ville være blevet den samme, hvis sagsøgerne var blevet partshørt, og dette bevis er ikke blevet ført.

Haderslev Kommune har gjort gældende, at der ikke er sket nogen tilside-sættelse af forvaltningslovens regler om partshøring. Sagsøgerne har ikke været parter i forvaltningslovens forstand. Der var endvidere tale om fast-læggelse af en overordnet plan for skiltningen i kommunen, og kommunens

beslutningsgrundlag har ikke indeholdt oplysninger, som har været til ugunst for sagsøgerne. Selvom man måtte antage, at sagsøgerne skulle have været partshørt, bør det ikke føre til, at afgørelsen er ugyldig, da det må lægges til grund, at indsigelser fra sagsøgernes side ikke hos kommunen ville have ført til en ændret holdning til, hvor reklametavlerne skulle placeres. Det bestrides, at kommunen ved afgørelsen har inddraget uvedkommende hensyn. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte det skøn, kommunen har foretaget over, hvor reklametavlerne skulle placeres, hvorved det må tages i betragtning, at reklametavlerne er opsat som led i en samlet skiltningsordning for kommunen. Det må endvidere tages i betragtning, at der den 1. juli 2006 er kommet lovgivning, som præciserer, at kommuner har lov til at indgå aftaler om reklamefinansiering.

Retten's begrundelse og afgørelse:

Sagsøgernes påstand 1 angår gyldigheden og lovligheden af Haderslev Kommunes afgørelse af 20. juni 2005, hvorved kommunen afslog at revurdere placeringen af de 3 reklametavler. Det fremgår af kommunens afgørelse, at den blev truffet på baggrund af en klage, som advokat Jan Melenda på vegne **Part 2 A/S** indgav til kommunen den 10. juni 2005. Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at antage, at kommunen under den sagsbehandling, som førte frem til afgørelsen af 20. juni 2005, har tilsidesat reglerne om partshøring, eller at der i øvrigt skulle være begået sagsbehandlingsfejl fra kommunens side, som kan føre til, at afgørelsen er ugyldig eller ulovlig.

Vedrørende sagsøgernes påstand 2 bemærkes, at Haderslev Kommune i 2002 indgik en samlet aftale om skiltningen i kommunen. Ud fra det materiale, der lå til grund for kommunens beslutning, har opstillingen af reklame-tavlerne ved indfaldsvejene været et væsentligt element i aftalen for Clear Channel Danmark A/S, hvilket tillige understøttes af, at selskabet den 7. april 2006 afslog at flytte de 3 reklametavler, der er opstillet på vejarealet umiddelbart op til sagsøgernes ejendom. Retten finder, at sagsøgerne ved opstillingen af reklametavlerne, der hver har et areal på ca. 8 kvadratmeter, er blevet så væsentligt og individuelt berørt, at der burde have været foretaget partshøring af sagsøgerne, inden kommunen traf afgørelse om at indgå aftalen med Clear Channel Danmark A/S. Det kan imidlertid ikke antages, at der, såfremt der var blevet foretaget partshøring, ville være kommet oplysninger frem af væsentlig betydning for kommunens afgørelse, og den manglende partshøring i 2002 kan derfor heller ikke begrunde, at kommunen tilpligtes at foranledige reklametavlerne fjernet.

Retten frifinder derfor Haderslev Kommune.

Sagsøgerne skal betale sagsomkostninger til Haderslev Kommune til dækning af advokatombudsninger. Retten har lagt vægt på, at sagens økonomiske værdi, der er anvendt ved beregning af retsafgift, ikke antages at overstige

100.000 kr. I omkostningsbeløbet indgår der ikke moms.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Haderslev Kommune, frifindes.

I sagsomkostninger skal sagsøgerne, **Part 1** og **Part 2 A/S**, solidarisk betale 10.000 kr. til Haderslev Kommune.

Det idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage. Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Dommer